

Informace k novelizaci zákona o místním referendu

Protikorupční nevládní organizace Transparency International ČR (TI) v minulosti připravila k místním referendům publikace [Místní referendum jako institut přímé demokracie 2015-2016](#), [Analýza místních referend 2014](#) a [Kuchařka místního referenda](#).

Od jejich vydání došlo k několika novelizacím zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu. Tou nejvýznamnější, alespoň z pohledu přípravných výborů, je novela provedená zákonem č. 38/2019 Sb. s účinností od 2. března 2019. Všem relevantním změnám od roku 2015 je věnován tento text.

1. Souběh referenda s volbou prezidenta

Místní referendum se podle zákona koná v jednom dni. Výjimkou je souběh s volbami, kdy je referendum konáno v obou volebních dnech. Novela zákona o místním referendu výslovně doplnila souběh konání místního referenda také s volbou prezidenta republiky.

Referenda bylo sice možné konat souběžně s volbou prezidenta v obou dnech volby i před 1. březnem 2019, tato možnost však byla pouze dovozována soudní praxí¹. Novela tak vycházela z rozhodovací praxe a souběh místního referenda s volbou prezidenta republika zakotvila výslovně.

2. Společná hlasovací místnost a komise

Do účinnosti této novely žádný zákon neupravoval otázky působnosti a ustavení volebních komisí a komisí pro hlasování v místním referendu při souběhu voleb a referenda. Stejně tak nebyla upravena problematika společných hlasovacích místností pro místní referendum a volebních místností pro volby².

Od 2. března 2019 jsou obě tyto záležitosti upraveny zákonem o místním referendu³. Od tohoto dne plní okrskové volební komise zřízené podle některého z volebních zákonů také úkoly okrskových komisí pro místní referendum.

Pokud se koná místní referendum na základě návrhu přípravného výboru, může přípravný výbor delegovat do okrskové volební komise jednoho člena a případně i náhradníka. Takto delegovaný člen okrskové volební komise plní také úkoly člena okrskové volební komise podle příslušného volebního zákona. Spolu s tím má také nárok na zvláštní odměnu člena okrskové volební komise.

Další zásadní změnou je to, že po 2. březnu 2019 jsou volby a místní referendum konány ve společné místnosti a hlasovací lístky referenda jsou odevzdávány do stejné schránky

¹ Srov. usnesení Ústavního soud sp. zn. I. ÚS 4908/12 ze dne 9. ledna 2013.

² Srov. <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-ministerstva-vnitra-spolecne-konani-voleb-a-mistniho-referenda.aspx>

³ V podrobnostech viz § 27a zákona o místním referendu.

„Hlídáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

s volebními lístky. Za tímto účelem musí být hlasovací lístky a obálky pro referendum a pro jednotlivé druhy voleb odlišené barevně.

Při sčítání hlasů mohou být v místnosti přítomny jak osoby předpokládané příslušným volebním zákonem, tak i osoby, jejichž přítomnost upravuje zákon o místním referendu – tedy také členové místní, resp. městské komise.

Tato společná úprava konání referenda s volbami přinesla obcím tu výhodu, že náklady na zajištění volební místnosti a jejího vybavení jsou pro volby i referendum při jejich souběhu hrazeny ze státního rozpočtu. Do té doby měly být náklady související se zajištěním místnosti pro hlasování v místním referendu čerpány z obecního rozpočtu.

Více se o tématu místních referend dočtete [na webu TI](#).

Transparency International ČR

Jsme nevládní [protikorupční tým](#), který řeší velké mezinárodní i malé regionální kauzy. Prosazujeme efektivní systémová řešení. Chráníme veřejné rozpočty. Šetříme miliardy korun našim spoluobčanům. Prostřednictvím projektů vzděláváme o korupci občanskou společnost, státní a soukromou sféru. Poskytujeme zdarma právní poradenství široké veřejnosti. Díky naší globální síti poboček [Transparency International](#) sdílíme mezinárodní zkušenosti všude tam, kde je třeba. www.transparency.cz